Załącznik nr 1 do Uchwały nr 16/2025 Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku z dnia 11 grudnia 2025 r.

RAMOWY PLAN DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU GMIN I POWIATÓW SUBREGIONU ZACHODNIEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z SIEDZIBĄ W RYBNIKU NA 2026 ROK

Związek w 2026 roku zamierza realizować zadania z niżej wymienionych obszarów działań:

I. **Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach FE SL 2021-2027**

II. **Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego**

III. **Działania na rzecz ograniczania niskiej emisji i gospodarki odpadami**

IV. **Rozwój marki turystycznej Kraina Górnej Odry**

V. **Festiwal Górnej Odry**

VI. **Działania lobbystyczne**

VII. **Rozwój usług szkoleniowych dla JST i Związku**

VIII. **Współpraca z organizacjami pozarządowymi**

IX. **Informacja, komunikacja - serwis internetowy**

X. **Inicjowanie i uczestnictwo w projektach dofinansowanych przez Unię Europejską, Budżet Państwa i Samorząd Województwa:**

- **Projekt *„Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego,***
- **Projekt *„OZE w budynkach mieszkalnych na terenie Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego”,***
- **Projekt *„Rozwój Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Subregionie Zachodnim – etap III”,***
- **Projekt *„Szkolenia kadr administracji samorządowej z terenu Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego – etap I”,***
- **Projekt *„Szkolenia kadr administracji samorządowej z terenu Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego – etap II”,***
- **Projekt *„PARK – Partnerstwo Regionów dla Klimatu”,***
- **Projekt *„Usługi rozwojowe - dotacje na szkolenia i studia podyplomowe - zielone kompetencje”.***

Ad. I Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach FE SL 2021-2027

Rok 2026 będzie okresem kontynuacji wdrażania działań dotyczących Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027", które służyć mają nie tylko zintegrowanemu podejściu do wdrażania środków unijnych w wymiarze strategicznym, ale i przekładać się na realizację projektów przyczyniających się do rozwiązywania wspólnych problemów i skoordynowanego zaspakajania potrzeb obszaru subregionu zachodniego.

W ramach porozumienia nr 51/RT/2023 w sprawie przygotowania i realizacji instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach Programu Funduszu Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Zarząd Województwa Śląskiego przeznaczył kwotę 165 710 684 euro na realizację inwestycji w regionie, w tym w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 89 078 375 euro, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus: 1 685 393 euro oraz Funduszu na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji: 74 946 916 euro.

Związek, zgodnie z Porozumieniem, zobowiązany jest do:

a) uzgadniania i przedkładania strategii terytorialnej oraz jej ewentualnych aktualizacji, zgodnie z ustawą wdrożeniową,
b) realizacji lub wsparcia projektów zintegrowanych, przyczyniających się do rozwiązywania wspólnych problemów i skoordynowanego zaspakajania potrzeb obszaru ZIT,
c) animowania lub realizacji działań szkoleniowych i promocyjnych oraz indywidualnego doradztwa, służących poprawie jakości projektów,
d) wprowadzania innowacji i dobrych praktyk w zarządzaniu rozwojem oraz szerszego włączenia mieszkańców w procesy rozwojowe,
e) monitorowania i wsparcia w zarządzaniu rozwojem na miejskich obszarach funkcjonalnych w związku z realizacją strategii terytorialnej,
f) sieciowania projektów na obszarze geograficznym, którego dotyczy strategia terytorialna, w szczególności inicjowanych i realizowanych przedsięwzięć w ramach FE SL 2021-2027,
g) promocji zasady partnerstwa i włączania mieszkańców w procesy partycypacyjne w zakresie realizacji strategii terytorialnej, w tym animowania jednostek samorządu terytorialnego będących członkami Związku ZIT,
h) monitorowania postępów w realizacji działań w ramach ZIT, w szczególności postępu finansowego, na podstawie przekazywanych przez IZ FE SL 2021-2027 raportów z systemu informatycznego Programu,

i) udziału w pracach Komitetu Monitorującego FE SL 2021-2027 przedstawiciela ZIT,
j) udziału w opracowaniu kryteriów wyboru projektów zgodnie z zapisami Programu,
k) udziału w opiniowaniu i konsultowaniu harmonogramu naborów wniosków dedykowanych ZIT w ramach FE SL 2021-2027,
l) współpracy z IZ FE SL 2021-2027 przy realizacji badań ewaluacyjnych, analiz, ekspertyz prowadzonych i/lub zlecanych przez instytucje zarządzające programami operacyjnymi, ministerstwo właściwe ds. rozwoju regionalnego, Komisję Europejską,
m) przygotowania i utrzymania zdolności administracyjnej i technicznej do realizacji działań, w tym zapewnienie odpowiedniego zatrudnienia, podnoszenia kwalifikacji pracowników, zapewnienia warunków technicznych i lokalowych do realizacji Porozumienia,
n) udostępniania IZ FE SL 2021-2027 na jej prośbę wszelkich materiałów, opracowań, wyjaśnień oraz informacji niezbędnych do prawidłowej realizacji FE SL 2021-2027.

W ramach otrzymanych środków finansowych Biuro Związku nadzoruje, bądź realizuje bezpośrednio przedsięwzięcia z zakresu:

1) efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej;
2) efektywności energetycznej budynków mieszkalnych;
3) ochrony różnorodności biologicznej;
4) zrównoważonego transportu miejskiego;
5) Regionalnych Tras Rowerowych;
6) zwiększenia roli kultury i turystyki w rozwoju subregionalnym;
7) rozwoju Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych;
8) rozwoju energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii (FST);
9) niwelowania skutków działalności przemysłowej, w tym górniczej na środowisko, poprawę wskaźników różnorodności biologicznej w celach środowiskowych (FST);
10) poprawy stosunków wodnych na obszarze oddziaływania kopalń (FST);
11) ponowne wykorzystanie terenów poprzemysłowych na cele rozwojowe regionu (FST);
12) rozwoju kształcenia w szczególności branżowego we współpracy z przedsiębiorcami, w szczególności zgodnie z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami (FST).

W 2026 roku Związek będzie kontynuował zadania związane z nadzorem nad ogłaszanymi naborami konkursów ZIT oraz monitoringiem wskaźników postępu finansowego. Zaplanowano również działania zmierzające do przekształcenie przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Związku „Strategii Terytorialnej

Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027" (Strategii ZIT) na strategię rozwoju ponadlokalnego

Powyższe będzie wymagało wzmożonych działań wszystkich Członków Związków, a w szczególności funkcjonującej od 2012 roku Grupy roboczej ds. funduszy europejskich Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego. Wskazana Grupa stanowi ciało doradczo-konsultacyjne na poziomie pracowników merytorycznych. Grupa robocza podlega bezpośrednio Zarządowi Związku i składa mu sprawozdania ze swojej działalności. Do jej zadań należy m.in. konsultowanie i opiniowanie projektów i dokumentów programowych.

Ad. II. Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego

Plan Zrównoważonej Mobilności to dokument umożliwiający planowanie działań transportowych i rozwoju zrównoważonej mobilności mieszkańców w perspektywie około dwudziestu kolejnych lat. Jego głównym celem jest dążenie do podniesienia jakości życia mieszkańców dzięki wydajnym rozwiązaniom i obniżaniu wpływu transportu na środowisko. Jednocześnie, Plany Zrównoważonej Mobilności są jednymi z dokumentów wymaganych podczas pozyskiwania dotacji unijnych w perspektywie 2021-2027 na finansowanie projektów z zakresu transportu i mobilności.

Do realizacji m.in. przedmiotowych zadań został powołany przez Zarząd Związku „Zespół Projektowy ds. opracowania Planu Zrównoważonej Mobilności Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego", który odpowiada za całościowe zarządzanie projektem od fazy początkowej, w tym proces aplikowania o środki zewnętrzne, aż do jego zakończenie. W skład Zespołu wchodzą pracownicy Biura Związku, jak i przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego oddelegowanych do prac w Grupie Roboczej ds. Transportu Zbiorowego na terenie Subregionu Zachodniego i Grupie roboczej ds. rozwoju infrastruktury i komunikacji ekologicznej.

Oprócz udziału w pracach Zespołu Projektowego, powołana przez Zarząd Związku Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku, Grupa robocza ds. transportu zbiorowego na terenie Subregionu Zachodniego będzie kontynuować zadania dotyczące zintegrowanego systemu komunikacji pasażerskiej tj. integracji biletowej, taryfowej oraz operacyjnej przewoźników.

Z kolei Grupa robocza ds. rozwoju infrastruktury i komunikacji ekologicznej w 2026 roku będzie pracowała nad kompleksowymi projektami możliwymi do realizacji w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 dot. regionalnych tras rowerowych 3, 4, 12 oraz 603 i 607 wykazanych w dokumencie: „Regionalna Polityka Rowerowa wraz z planem sieci regionalnych tras rowerowych".

Od roku 2025 zaplanowana jest realizacja projektów zawartych w Strategii Terytorialnej Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027. W załączniku nr 1 do Strategii zawarto listę projektów dotyczących: zakupu taboru autobusowego, zrównoważonej mobilności miejskiej, projekty regionalnych tras rowerowych. Ponadto Strategia zawiera listę projektów dotyczących zrównoważonej mobilności oraz centrów przesiadkowych w ramach projektów realizowanych z funduszy FEnIKS.

Ad. III. Działania na rzecz ograniczania niskiej emisji i gospodarki odpadami

W roku 2026 planuje się kontynuację prac związanych z poprawą jakości powietrza. Kontynuowane będą spotkania i konsultacje na forum powołanej przez Zarząd Związku Grupy roboczej ds. ograniczania niskiej emisji na terenie Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego. Prace Grupy będą przebiegać w oparciu o dokumenty generowane przez samorządy, w tym samorząd województwa, który w 2017 roku podjął uchwałę antysmogową dla województwa śląskiego. Przede wszystkim działania Grupy roboczej skupiać się będą na zagadnieniach związanych z egzekwowaniem zapisów Uchwały antysmogowej oraz realizacją Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Śląskiego. Dodatkowo w ramach prac grupy konsultowane będą dokumenty, które regulują zakres działalności gmin i powiatów w zakresie ochrony powietrza (Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego, ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów). Prace grupy roboczej będą polegały na aktywnym włączeniu się w konsultowanie dokumentów na szczeblu wojewódzkim, jak i krajowym (ustawy, rozporządzenia).

W ramach zadań związanych z gospodarką odpadami w Subregionie Zachodnim, w roku 2026 kontynuowana będzie działalność powołanej w 2018 roku Grupy roboczej ds. gospodarowania odpadami na terenie Subregionu Zachodniego. Celem Grupy będzie prowadzenie działań związanych z analizą i monitorowaniem systemu gospodarki odpadami w gminach na terenie Subregionu Zachodniego, a także określenie ewentualnych możliwości podjęcia działań mających na celu ujednolicenie zasad gospodarowania odpadami oraz możliwości wdrażania elementów gospodarki obiegu zamkniętego. Wnioski z tych prac będą przedstawiane Zarządowi Związku Subregionu Zachodniego.

Ad. IV. Rozwój marki turystycznej Kraina Górnej Odry

W 2026 roku we współpracy z Śląską Organizacją Turystyczną utrzymywana będzie strona internetowa marki - www.krainagornejodry.travel. Kontynuowana będzie również współpraca w ramach Śląskiego Systemu Informacji Turystycznej, Szlaku Kulinarnego Śląskie Smaki oraz Silesian Convention Bureau. Planuje się zacieśniać współpracę z pozostałymi markami turystycznymi województwa śląskiego oraz

Warmińsko-Mazurską Regionalną Organizacją Turystyczną w ramach akcji „Śląskie i Mazury - bliskie z natury". W roku 2026 planowane są także liczne kampanie outdoorowe, umożliwiające rozwój marki turystycznej, które cieszą się licznym zainteresowaniem mieszkańców subregionu zachodniego oraz turystów.

W 2026 roku planuje się udział w konkursach dla członków ŚOT na działania ukierunkowane na tworzenie i promocję produktów turystycznych o znaczeniu regionalnym, tj. wsparcie działalności wydawniczej i promocyjnej członków Śląskiej Organizacji Turystycznej.

W ramach współpracy ze Śląską Organizacją Turystyczną planuje się także realizację szkoleń, wizyt studyjnych dla pracowników punktów informacji turystycznej województwa śląskiego, pracowników merytorycznych i kadry zarządzającej Członków Związku, których celem będzie podniesienie kwalifikacji kadr branży turystycznej w regionie oraz kontynuowanie współdziałania ze wszystkimi punktami informacji turystycznej na terenie subregionu zachodniego w zakresie promocji marki turystycznej Kraina Górnej Odry, Festiwalu Górnej Odry i województwa śląskiego.

Ponadto planuje się wszelakie działania skierowane na pozyskanie dotacji z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w ramach programu „Śląskie. Bez barier" skierowanego do osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, intelektualnymi, narządu wzroku i słuchu.

W ramach działań własnych Związek przemierza się również do zakupu materiałów promujących markę oraz dodruku cieszących się największą popularnością materiałów drukowanych publikowanych przez Związek (tj. mapy, przewodniki, informatory). Planuje się także przystępowanie do programów lub konkursów będących szansą dla rozwoju marki turystycznej Kraina Górnej Odry, m.in. tych, organizowanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki.

Na 2026 rok zaplanowano także kontynuację współpracy w ramach ogólnopolskiej i zagranicznej kampanii promocyjnej dla zdobywców Certyfikatów POT oraz kampanii Polskich Marek Turystycznych. W ramach projektu Polskie Marki Turystyczne planuje się brać czynny udział w tworzeniu tzw. wspólnej strategii rozwoju turystyki.

Przedmiotowe zagadnienia są stałym punktem prac powołanej przez Zarząd Związku Grupy roboczej ds. promocji marki turystycznej Kraina Górnej Odry. Celem Grupy jest podejmowanie działań promujących Krainę Górnej Odry jako region atrakcyjny turystycznie. Jednym z zasadniczych działań Związku oraz członków Grupy roboczej w 2026 roku będzie dalsze wdrażanie opracowanej na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Strategii Komunikacji Marketingowej obszaru Subregionu

Zachodniego oraz Koncepcji Rozwoju Produktów Turystycznych Obszaru Subregionu Zachodniego oraz zbieranie i analizowanie danych dot. atrakcji i infrastruktury turystycznej. Dodatkowo w ramach grupy będzie opracowywany program V edycji Festiwalu Górnej Odry w oparciu o stworzoną w 2020 r. koncepcję święta marki turystycznej Kraina Górnej Odry.

Ad. V. Festiwal Górnej Odry

Na dni 26-28 czerwca 2026 r. zaplanowana jest VI edycja Festiwalu Górnej Odry. Święto marki jest imprezą cykliczną, która będzie odbywała się co roku w pierwszy weekend letnich wakacji. Data ta pozwala na organizację wydarzeń na świeżym powietrzu i pełne uczestnictwo również najmłodszych mieszkańców Subregionu Zachodniego oraz turystów. Festiwal Górnej Odry w dalszym ciągu będzie opierał się na dokumencie „Koncepcja Święta Marki Turystycznej Kraina Górnej Odry", który określa cele tego wydarzenia, jak na przykład przybliżenie atrakcyjności rzeki Odry i Rudy mieszkańcom regionu oraz turystom czy budowa mostu pomiędzy pokoleniami poprzez wspólne spędzanie czasu nad wodą.

Ważnym elementem działań Związku jest ciągła promocja produktu w mediach społecznościowych, z wykorzystaniem takich platform jak np. Facebook, Instagram, Tik Tok czy YouTube oraz stworzonej na potrzeby festiwalu strony internetowej festiwalgornejodry.pl.

I edycja święta zgromadziła 72,6 tys. uczestników, II edycja 123 tys. osób, III edycja rekordowe 145 tys. odwiedzających, IV edycja 137 tys. odwiedzających, natomiast V edycja rekordowe 200 tys. odwiedzających. W ramach kolejnej edycji święta planuje się rozszerzenie formuły o zaprezentowanie największych atrakcji marki turystycznej w niecodziennym wydaniu, co pozwoli potencjalnym turystom dostrzec potencjał turystyczny subregionu zachodniego.

Ad. VI. Działania lobbystyczne

Pod pojęciem działań lobbystycznych rozumieć należy stanowiska organów Związku, opiniowanie projektów aktów prawnych, spotkania osobiste, korespondencję, informacje prasowe i inne instrumenty wywierania wpływu, mające na celu forsowanie wygenerowanych i wytworzonych w obrębie Związku opinii, poglądów itp. oraz ich podawanie do publicznej wiadomości. Podejmowane będą działania, w ramach których tworzone będą opinie Związku w sprawie projektów ustaw i rozporządzeń oraz innych aktów prawnych. W ramach podejmowanych działań planuje się również lobbing w zakresie uwzględniania zadań inwestycyjnych na terenie Subregionu w planach rządowych lub wojewódzkich.

Przewiduje się ponadto udział przedstawicieli Subregionu w gremiach decydenckich (np. w regionalnych komitetach programowych).

Ad. VII. Rozwój usług szkoleniowych dla JST i Związku

W 2026 roku Związek Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku będzie kontynuować zadania dotyczące rozwoju usług szkoleniowych dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego oraz jednostek organizacyjnych z terenu subregionu zachodniego województwa śląskiego. Szkolenia zaplanowane na 2026 rok będą się skupiały głównie na zagadnieniach związanych z funkcjonowaniem administracyjno – prawnym JST. Tematyka szkoleń na bieżąco dostosowywana będzie do zagadnień, których potrzeba zaistnieje w ciągu roku. Działania dotyczące podnoszenia wiedzy i kompetencji pracowników samorządowych prowadzone są z uwzględnieniem wyspecjalizowanej kadry, posiadającej doświadczenie w realizacji szkoleń dla JST w oparciu o zgłoszone zapotrzebowania na szkolenia.

Niniejsze działanie realizowane będzie zarówno ze środków własnych, jak i zewnętrznych w ramach realizowanych projektów pn. „Rozwój Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Subregionie Zachodnim – etap III" oraz „Szkolenia kadr administracji samorządowej z terenu Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego – etap I" i „Szkolenia kadr administracji samorządowej z terenu Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego – etap II".

Ad. VIII. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wykonującymi zadania w zakresie działalności pożytku publicznego stanowi jedną z form realizacji zadań Związku. W roku 2026 planuje się dalszą współpracę ze Śląską Organizacją Turystyczną, Warmińsko-Mazurską Regionalną Organizacją Turystyczną, Związkiem Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Związkiem Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego i Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego Aglomeracja Beskidzka z siedzibą w Bielsku-Białej oraz innymi organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania i wzmacniania realizacji celów statutowych Związku.

Ad. IX. Informacja, komunikacja – serwis internetowy

Strona internetowa służy do informowania społeczeństwa o bieżącej działalności stowarzyszenia w tym realizowanych projektów. Umieszczane są na niej uchwały, protokoły posiedzeń, sprawozdania oraz

stanowiska organów stowarzyszenia tj. Zarządu Związku i Zgromadzenia Ogólnego. Biuro Związku prowadzi również Biuletyn Informacji Publicznej. Na stronie internetowej znajdują się informacje o realizacji poszczególnych projektów, przeprowadzane są konsultacje społeczne wypracowanych dokumentów oraz umieszczane są informacje o naborach pracowniczych na wolne stanowiska. W roku 2025 Biuro Związku będzie kontynuować redagowanie nowych treści w serwisie internetowym, a także utrzymywać go w Internecie. Od połowy roku 2021 o bieżącej działalności Biuro Związku komunikuje również na platformach społecznościowych. W roku 2026 planuje się rozwijanie zasięgów umieszczanych treści.

Serwis będzie służył również do wymiany informacji między Związkiem, a jego członkami oraz prezentacji kluczowych kwestii dotyczących samorządów Subregionu Zachodniego. Strona internetowa stanowi platformę umożliwiającą rejestrację uczestników na szkolenia organizowane przez Biuro Związku. Związek utrzymuje i zarządza serwisami internetowymi promującymi marki turystyczne Subregionu Zachodniego – Kraina Górnej Odry oraz Festiwal Górnej Odry.

Strona internetowa będzie zawierała również informacje dotyczące wdrażania przez Związek Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Służyć będzie również informowaniu o działalności Biura w ramach Funduszy Europejskich dla Śląskiego 2021-2027.

Większym wydarzeniom z życia Związku, takim jak zdobycie finansowania na projekty unijne, będą towarzyszyć konferencje prasowe. Zaproszone będą na nie media regionalne i lokalne, w tym lokalne stacje telewizyjne, które informują społeczności lokalne o działaniach Zarządu Związku na rzecz rozwiązywania problemów samorządów i ich mieszkańców.

Ad. X. Inicjowanie i uczestnictwo w projektach dofinansowanych przez Unię Europejską, Budżet Państwa i Samorząd Województwa

Związek kontynuować będzie nieodpłatną pomoc doradczą dla swoich członków oraz w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych inicjować lub przyłączać się do projektów korzystających z dofinansowania zewnętrznego.

Ważnym etapem jest utrzymanie trwałości projektów zrealizowanych przez Związek, gdzie wspólnie z partnerami należy zapewnić właściwą realizację wskaźników w okresach określonych w poszczególnych umowach o dofinansowanie projektów. Biuro Związku będzie prowadziło bieżący monitoring ogłaszanych naborów i na bieżąco będzie decydowało o przystąpieniu do naboru, biorąc każdorazowo pod uwagę możliwości wniesienia wkładu własnego oraz potencjału instytucjonalnego.

Projekt *„Śląskie. Przywracamy błękit". Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego*

W dniu 14 grudnia 2021 r. pomiędzy Unią Europejską, reprezentowaną przez Europejską Agencję Wykonawczą ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska, CINEA a Beneficjentem Koordynującym tj. Województwem Śląskim oraz wszystkimi pozostałymi Partnerami Projektu podpisano Grant Agreement, tj. umowę o dotację na projekty zintegrowane. Realizacja projektu rozpoczęła się w miesiącu styczniu 2022 r. i potrwa do 31 grudnia 2027 r.

Celem projektu jest skuteczna realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego, przyjętego Uchwałą nr VI/21/12/2020 (ze zm.) oraz przeprowadzenie kompleksowych działań na rzecz poprawy jakości powietrza na terenie województwa śląskiego.

W ramach projektu będą realizowane zadania w poszczególnych działaniach:

- System wsparcia doradczego (Ekodoradcy),
- Wsparcie wdrażania uchwały antysmogowej, POP - monitoring emisji i badania próbek,
- Wypracowanie modeli zmniejszenia oddziaływania środowiskowego w budynkach użyteczności publicznej,
- Koncepcje zwiększenia obszarów zieleni,
- Ograniczenie emisji transportowej,
- Utworzenie regionalnego systemu eko-informacji mieszkańca,
- Podnoszenie świadomości społecznej i rozpowszechnianie wyników.

Całkowita wartość projektu opiewa łącznie na 16 515 020 €, w tym środki UE: 9 908 979 €, środki NFOŚiGW: 5 780 243 €. Budżet Związku wynosi 307 047 € na całą realizację projektu, z kolei na sam rok 2025 przeznaczone jest 50 818 €. Dofinansowanie z Programu LIFE Unii Europejskiej wynosi 95% natomiast wkład własny stanowi 5%.

Liderem Projektu jest Województwo Śląskie. Związek Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku ma status partnera. Wśród pozostałych partnerów są Związki Gmin i Powiatów pozostałych subregionów, Związek Międzygminny ds. Ekologii, Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla, Politechnika Śląska, Śląski Ogród Botaniczny oraz poszczególne gminy, miasta i powiaty. W projekcie, z terenu Subregionu Zachodniego uczestniczy 17 JST tj. Godów, Gorzyce, Jastrzębie-Zdrój, Krzanowice, Krzyżanowice, Lyski, Marklowice, Mszana, Nędza, Pietrowice Wielkie, Racibórz, Radlin, Rybnik, Rydułtowy, Świerklany, Wodzisław Śląski, Żory.

W 2026 roku do zadań realizowanych przez Ekodoradcę zatrudnionego w Związku, należeć będzie:

- kontynuacja nawiązanej w 2022 roku współpracy w ramach projektu z samorządami, które nie uczestniczą bezpośrednio w projekcie tj. Czerwionka-Leszczyny, Gaszowice, Kuźnia Raciborska, Jejkowice, Lubomia, Pszów, Rudnik, Kornowac,
- obowiązki doradczo-informacyjne w ww. gminach dot. możliwości pozyskania dofinansowania do inwestycji związanych z wymianą źródeł ciepła, termomodernizacją, montażem instalacji fotowoltaicznej,
- prelekcje edukacyjne dla mieszkańców nt. szkodliwości smogu, poszerzanie swojej wiedzy i kompetencji poprzez udział w szkoleniach, webinariach i konferencjach,
- przeprowadzanie warsztatów edukacyjnych i konkursów w placówkach oświatowych, mających na celu uświadomienie problemu zanieczyszczenia powietrza oraz kształtowanie postaw proekologicznych wśród dzieci i młodzieży,
- aktywny udział w różnych ekologicznych eventach, wydarzeniach.

W 2026 roku Koordynatorzy wraz z Ekodoradcą będą uczestniczyć w cyklicznych spotkaniach online Subregionów z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego. W dalszym ciągu kontynuowane będą również organizowane przez Związek spotkania online z wszystkimi Ekodoradcami z terenu subregionu zachodniego.

Projekt *„OZE w budynkach mieszkalnych na terenie Subregionu Zachodniego Województwa Ślqskiego”*

Na 2026 rok zaplanowano dalszą realizację przedsięwzięcia, które dotyczy udzielenia przez Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku wsparcia w postaci bezzwrotnych grantów przyznawanych osobom fizycznym - właścicielom budynków mieszkalnych jednorodzinnych na realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych polegających na wymianie głównego źródła ciepła c.o. i c.w.u. na źródła oparte o odnawialne źródła energii.

We wszystkich budynkach dopuszczonych do projektu obecnie znajdują się źródła ciepła oparte o paliwo stałe tj. węgiel kamienny. Projekt obejmuje 629 instalacji Odnawialnych Źródeł Energii. Wszystkie wspomniane źródła ciepła zostaną wymienione na powietrzne pompy ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania oraz ewentualnie dodatkowo ciepłej wody użytkowej. Energia wyprodukowana przez urządzenia będzie zużywana wyłącznie na własne potrzeby gospodarstw domowych (cele socjalno-bytowe) i nie może być wykorzystywana na potrzeby działalności rolniczej oraz działalności gospodarczej.

Projekt jest realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet X Fundusze Europejskie na transformację, Działanie 10.06 Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii.

Projekt ma na celu łagodzenie skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu poprzez zwiększenie produkcji energii cieplnej z rozproszonych odnawialnych źródeł w budynkach mieszkalnych na terenie subregionu zachodniego województwa śląskiego. Projekt jest realizowany na terenie dwudziestu pięciu gmin, z których 18 to gminy z obszaru podregionów górniczych.

W roku 2026 Związek będzie zawierał pozostałe 140 umów z Grantobiorcami na powierzenie Grantu. Zaplanowano odbiory instalacji przez Inspektora Nadzoru, kontrole dokumentacji we wnioskach o wypłatę, rozstrzygnięcie naboru uzupełniającego projektu (37 grantów). Granty będą wypłacane na podstawie umowy określającej warunki współpracy stron w ramach realizacji projektu.

Wartość całkowita projektu przewidywanego do realizacji w latach 2024-2026 to 30 660 850,00 zł, w tym dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie 27 276 725,25 zł oraz budżetu Państwa 3 030 747,25 zł.

Projekt *„Rozwój Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Subregionie Zachodnim – etap III”,*

W 2026 roku Związek planuje kontynuację projektu w celu wzmocnienia potencjału administracyjnego i kadrowego do wdrażania dedykowanych działań w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Wsparcie w ramach projektu będzie dotyczyć w szczególności:

1) zarządzania, koordynacji działań rozwojowych i animacji polityki rozwoju w subregionach,
2) wzmacniania potencjału reprezentacji JST w subregionach, tj. ZIT w sferze planistycznej, koordynacyjnej i monitoringowej na rzecz zwiększenia kompetencji do zarządzania rozwojem w wymiarze ponadlokalnym,
3) zarządzania strategią terytorialną oraz listą projektów, tj. jej przygotowanie/aktualizację istniejącej strategii, wdrażanie, monitorowanie i ocenę,
4) koordynowania realizacji projektów wynikających ze strategii terytorialnej, w szczególności tych współfinansowanych ze środków polityki spójności,
5) przygotowania planów i polityk sektorowych oraz analiz i dokumentów diagnostycznych, zgodnych ze zdiagnozowanymi potrzebami i potencjałami subregionu,

6) wzmacniania koordynacji działań rozwojowych, w tym inwestycyjnych i pozainwestycyjnych na rzecz zwiększenia podaży projektów zintegrowanych oraz komplementarnych,
7) przygotowania i realizacji, w tym rozliczanie projektów zintegrowanych/ systemowych/komplementarnych, realizowanych na obszarze funkcjonalnym subregionu,
8) inicjowania i animowania partnerstw oraz tworzenia mechanizmów współpracy wewnątrzsektorowej i międzysektorowej w subregionach, m.in. poprzez tworzenie grup roboczych oraz sieci współpracy w zakresie rozwiązywania wspólnie zdiagnozowanych problemów i celów rozwojowych poszczególnych subregionów, wymiana doświadczeń między Związkami ZIT oraz partnerami społeczno-gospodarczymi i instytucjami miejskimi zarówno w poszczególnych województwach, jak i na szczeblu krajowym i międzynarodowym,
9) wspierania gmin w szerszym włączeniu mieszkańców oraz organizacji społecznych i partnerów społeczno-gospodarczych w procesy rozwojowe w modelu partycypacyjnym z uwzględnieniem pryncypiów europejskich,
10) działań szkoleniowych, doradczych, wsparcia eksperckiego i promocyjnego służących poprawie jakości projektów, wprowadzaniu innowacji i dobrych praktyk w zarządzaniu rozwojem ponadlokalnym,
11) współpracy Związków ZIT z IZ w zakresie m.in. monitoringu i ewaluacji projektów realizujących strategie terytorialne, zaangażowania w prace Komitetu Monitorującego oraz udziału w opracowaniu kryteriów wyboru projektów.

Szacowana wartość całkowita projektu to 706 000,00 zł, w tym dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie 600 000,00 zł i wkład własny finansowy w kwocie 106 000,00 zł.

Projekt *„Szkolenia kadr administracji samorządowej z terenu Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego – etap I”*

W 2026 roku Związek będzie kontynuować realizację przedmiotowego projektu, którego głównym celem jest nabycie/poniesienie kompetencji lub umiejętności przez 1470 osób, w tym 1132 kobiet zatrudnionych w JST z terenu Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego poprzez udział w szkoleniach i kursach.

Nabyte kompetencje i umiejętności związane są w dużej mierze z umiejętnościami cyfrowymi oraz zielonymi w celu usprawnienia i poprawy jakości świadczonych usług publicznych i współpracy z klientem zewnętrznym i zostały podzielone na 9 grup:

- szkolenia z zakresu cyfryzacji postępowań administracyjnych,

- szkolenia z zakresu HR i prawa pracy,
- szkolenia z zakresu zamówień publicznych,
- szkolenia z zakresu finansów publicznych,
- szkolenia z zakresu ochrony środowiska i gospodarowania odpadami,
- szkolenia z zakresu transportu i mobilności,
- szkolenia z zakresu obsługi pakietu Excel,
- szkolenia z zakresu social mediów i grafiki,
- szkolenia z zakresu kompetencji miękkich.

Realizacja projektu obywa się w okresie od 01.06.2024 r. do 31.05.2026 r. Wartość całkowita projektu to 2 294 008,50 zł, w tym dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego+ w kwocie 1 949 907,22 zł oraz wkładzie niefinansowym do projektu w formie wynagrodzeń uczestników projektu.

Projekt *„Szkolenia kadr administracji samorządowej z terenu Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego – etap II”*

W 2026 roku Związek przygotuje i rozpocznie realizację projektu, którego głównym celem będzie nabycie lub podniesienie kompetencji i umiejętności przez około 1 400 osób, w tym około 1 100 kobiet zatrudnionych w jednostkach samorządu terytorialnego z terenu Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego.

Wsparcie obejmie szkolenia, kursy oraz studia podyplomowe, których zakres zostanie dostosowany do zdiagnozowanych potrzeb JST. Szczególny nacisk położony zostanie na rozwój kompetencji cyfrowych i zielonych, związanych z usprawnianiem procesów administracyjnych, obsługą nowoczesnych narzędzi informatycznych, realizacją zadań w obszarze finansów publicznych, zamówień publicznych, prawa pracy i HR, a także zagadnień środowiskowych i organizacyjnych. Uczestnicy zdobędą także umiejętności z zakresu komunikacji, pracy z danymi oraz wykorzystania narzędzi biurowych i informacyjnych, co przełoży się na poprawę jakości świadczonych usług publicznych i efektywniejszą współpracę z klientem zewnętrznym.

Realizacja projektu zaplanowana jest na okres od 01.06.2026 r. do 31.12.2027 r. Jego wartość całkowita wynosi 2 823 530,00 zł, w tym 2 400 000,00 zł stanowi dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego+, a wkład własny zapewniony zostanie w formie niefinansowej poprzez wynagrodzenia uczestników projektu.

Projekt *„PARK – Partnerstwo Regionów dla Klimatu”*

Nastąpi kontynuacja realizacji projektu w partnerstwie ze Związkiem Subregionu Centralnego (Lider Projektu), która trwa od stycznia 2025 r. do grudnia 2026 r. w ramach konkursu „Sieciowanie Związków ZIT w Polsce” ogłoszonego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej i sieci współpracy pn. Adaptacja do zmian klimatu w MOF.

Działania z zakresu adaptacji do zmian klimatu to nie tylko inwestycje w błękitno-zieloną infrastrukturę, ale podejmowanie zrównoważonych działań mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych, co przyniesie dodatkowe korzyści społeczeństwu i środowisku. Działania te nierzadko spotykają się z oporem społecznym. Skuteczna komunikacja pozwala na identyfikację potrzeb i obaw lokalnej społeczności w związku z planowanymi inwestycjami realizującymi cele klimatyczne i środowiskowe.

Działania podejmowane przez sieć mają na celu rozwijanie mechanizmów współpracy i partnerstwa między Związkami ZIT i instytucjami, wzmacnianie systemu zarządzania strategicznego, wyrównywanie poziomu wiedzy pomiędzy Związkami ZIT i ich partnerami samorządowymi, a także promowanie wspólnych inicjatyw poprzez:

- przygotowanie strategii komunikacji społecznej dla inwestycji realizujących cele klimatyczne i środowiskowe przy wsparciu eksperckim;
- pilotażowe wdrożenie opracowanej strategii;
- wsparcie edukacyjne/szkoleniowe i eksperckie służące do prowadzenia działań rozwojowych, planowania strategicznego i prowadzenia procesów inwestycyjnych, w szczególności dotyczących realizacji celów klimatycznych i środowiskowych;
- wymianę doświadczeń i dobrych praktyk;
- utworzenie platformy wiedzy i wymiany informacji;
- tworzenie i wzmacnianie powiązań sieciowych zarówno pomiędzy MOF, jak i instytucjami.

W 2026 roku Związek Subregionu Zachodniego realizować będzie warsztaty z zakresu partycypacji i komunikacji społecznej w formule on-line oraz warsztaty wyjazdowe z wizytami studyjnymi w zakładach termicznej obróbki odpadów, podczas których uczestnicy zapoznają się z dobrymi praktykami komunikacji z mieszkańcami. Zorganizowane zostaną również szkolenia stacjonarne i on-line dotyczące adaptacji do zmian klimatu, metod poprawy jakości powietrza, odnawialnych źródeł energii oraz przeciwdziałania konfliktom w procesach konsultacji społecznych projektów inwestycyjnych. W ramach projektu zostanie zrealizowana produkcja filmów promocyjno-edukacyjnych o tematyce ochrony środowiska i klimatu wraz z materiałami do mediów społecznościowych oraz promocją w social mediach,

a także działania związane z zarządzaniem projektem, w tym organizacja posiedzeń Komitetu Sterującego i sesji warsztatowych dla zespołów projektowych.

Wartość całkowita projektu to 814 000,00 zł, w tym budżet Związku 291 500,00 zł przy 100% dofinansowaniu ze środków programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027.

Projekt *„Usługi rozwojowe - dotacje na szkolenia i studia podyplomowe - zielone kompetencje”*

W 2026 roku Związek będzie kontynuować realizację przedmiotowego projektu, który dotyczy dofinansowań do usług rozwojowych znajdujących się w Bazie Usług Rozwojowych dla mieszkańców Subregionu Zachodniego.

Celem projektu jest złagodzenie skutków transformacji ekologicznej poprzez dostosowanie kwalifikacji, kompetencji i umiejętności zawodowych 210 osób dorosłych (w tym 116 kobiet i 94 mężczyzn), zamieszkujących lub pracujących w podregionie rybnickim woj. śląskiego do potrzeb zielonej gospodarki do 31.12.2026 roku. Nabyte kwalifikacje i kompetencje mają umożliwić rozwój w kierunku umiejętności zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy, w szczególności w sektorze zielonej gospodarki, oraz niezbędnych z punktu widzenia regionalnych specjalizacji oraz kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji jak również ich weryfikację.

Projekt zakłada realizację zadań:

- dostarczenie usługi doradztwa edukacyjno-zawodowego, w celu właściwego dopasowania potrzeb uczestników do zmieniającego się rynku pracy;
- doradztwo w zakresie obsługi BUR przez pracowników Biura Obsługi Klienta;
- dofinansowanie usług szkoleniowych, doradztwa, studiów podyplomowych.

Projekt realizowany jest od 01.01.2025 do 31.12.2026 roku w partnerstwie z Śląskim Inkubatorem Przedsiębiorczości Sp. z o.o. Planowany budżet projektu to 2 074 264,89 zł, w tym dofinansowanie 1 970 551,64 zł, wkład własny 103 713,25 zł (w tym jednostek prywatnych 77 326,60 zł).